

Fiat 780 DT

Modenalaista mukavuutta

■ Kimmo Kotta

Etelä-Euroopassa ja Englannissa käytettiin runsaasti telatraktoreita vielä 60-luvulla ja käytetään paikoitellen vieläkin. Niiden kysyntä alkoi kuitenkin vähitellen hiipua, mikä sai muuttamat valmistajat keskittymään aiempaa innokkaammin nelivetoihin. Ohjaamopuoli ei vielä mainittavammin kiinnostanut ainakaan suurempia valmistajia, mutta uusi aika oli tulossa johtaviin traktorivaltioihinkin. Englannin kesäkuussa -76 voimaan astuneet melu- ja täri-närajat vetivät vertoja jopa Ruotsin ja Suomen tiukoille asetuksille. Italiassa ei tarvittu vielä ohjaamoja ensinkään, mutta siitä huolimatta Fiat oli ensimmäisten joukossa kehittämässä uutta huippumukavaa mallistoa.

Traktoreita muuttuneelle maataloudelle

Fiat teki 4-vetoja jo 50-luvulla, mutta tosissaan asiaan paneuduttiin vasta vuonna -65 esittelys-sä Timantti-sarjassa, jonka jokaiseen viiteen malliin sai nelivedon. Sama linja jatkui kolme vuotta nuoremmassa Nastro d’oro-mallistossa, minkä myötä Fiat onnistui nousemaan isoksi valmistajaksi. Euroopassa edellä oli vain Massey-Ferguson. 70-luvun puolivälissä jättyihtymää järjesteltiin. Maataloustraktorituotantoa varten perustettiin Fiat Trattori S.p.A, maansiirtokoneista vastasi jatkossa Allis-Chalmer-sin kanssa yhteinen Fiat-Allis. Laverdan pui-muritehdas alkoi siirtyä Fiatin suojiin samassa rysyssä, hiukan myöhemmin myös amerikkalainen heinäkonevalmistaja Hesston. Tuolloin Fiat teki 86 000 traktoria vuodessa, joista vajaat 60 prosenttia meni vientiin. 20 vuoden aikana valmistusmäärä oli noussut 5,5-kertaiseksi.

Traktoriyksikön ensimmäisiä uutuuksia olivat maaliskuussa -75 Pariisin Sima-näyttelyssä julkistetut mallit 780 ja 880. Nämä SAE-tehoiltaan 90 hv:n ja 101 hv:n traktorit oli alusta pitäen suunniteltu ohjaamollisiksi ja nelivetoisiksi, mutta saatavilla oli luonnollisesti myös avomallinen ja takavetoinen versio. Moottorit oli jalostettu aikaisemmista malleista, mutta muuten traktoreissa oli paljon uutta. Nelivedon kardaani oli koteloituna traktorin keskelä, eikä siinä ei ollut yhtään niveltä, ainoastaan tukilaakerointi. Koska tasauspyörästön kotelo oli napavälityksien ansiosta voitu entisestään pienentää, oli maavara kasvanut. Osansa oli kookkailla etupyörilläkin. Levyjarrut olivat öljykylpysiset ja nestekäyttöiset. Painonsiirtojärjestelmässä oli siirretty vetovarsitunnusteluun, mistä oli etua hinattavia työkoneita käytettäessä. Hienosti muotoiltuun traktoriin toimitti valoisan ja avaran ohjaamon Sicur Cab S.p.A,

mutta komentosillan alakerta oli Fiatin omaa tuotantoa.

Kumpainenkin malli oli onnistunut, vuonna -76 Fiat 880 oli jo Euroopan suosituimpia traktoreita. Markkinoinnissakin sovellettiin uusia keinoja. Fiatin mainoksessa saattoi olla vain kuva hereford-sonnin päästä tai pulsasta juurikaasta. Otsikossa verrattiin nykyaikaisen traktorin kehittelyä karjanjalostukseen tai huippusadon kasvattamiseen. Myös Fiatin tyylikäs virta-avain oli usein esillä, vieressä teksti: ”Maatalous on jo muuttunut, traktorinkin on muututtava”.

Pari vuotta myöhemmin ohjaamo vaihtui tyylikkäämpään, mutta hieman ahtaampaan versioon, jonka suunnitteli maineikas automotoiluyritys Pininfarina. Samalla traktorisarja kasvoi pienemmillä 580- ja 680-, sekä suuremmalla 6-sylinterisellä 980-Fiatilla. Entisiin malleihin tuli lisää vaihteita, huippunopeudet kasvoivat ja 880 sai 5-sylinterisen moottorin. Vaativampiin tarpeisiin tuli vuonna -80 Grandi Fiat-sarja, joka käsitti 5 traktoria teholuokissa 115–180hv. Viimeisiä 80-sarjan uudistuksia oli Fiatin perinteisen oranssin vaihtuminen ruskeaksi (terrakotta) ja nelivedon hammaslukko. Uusi 90-sarja tuli myyntiin v.-84, samalla merkki vaihtui Fiatagriksi.

Kohti tuplamenekkiä

Fiat pysyi Suomessa aina 1970-luvulle asti melko harvinaisena merkinä, vuosimyynnit

pysyttelivät paria poikkeusta lukuun ottamatta alle kolmessasadassa. Vuosikymmenen alkupuolella verkkaisesti alkanut nelivetoinnostus nosti vähitellen menekkiä. Vuonna -76 rekist-
roitiin jo 550 uutta Fiatia ja v.-83 peräti 951, mikä nosti italialaistraktorin neljännelle sijalle.

Maahantuoja toimint Työväline Oy hallitsi markkinoinnin, 70-luvun maatalousnäytelyissä Fiatin ominaisuuksia esiteltiin melkoi-sella sirkusmeiningillä ja juontajilla oli sana hallussaan. Parhaita myynnin edistäjiä olivat kuitenkin muuttamat määret syksyt ja lisäänty-neet turvetyömaat. Fiat ei ollut halvin neliveto, mutta varmasti aikansa paras. Vuosikymme-nen puolivälissä 4-vetojen osuus oli jo 70 pro-senttia Fiatin kokonaismyynnistä, kun monen kilpailevan merkin valikoimista neliveto vielä puuttui.

Fiatista tuli nimenomaan urakkamiehen traktori; lumitöihin, suolle tai metsään. Turve-työmailla arvostettiin Fiatin hyvää jäähdytystä ja kestävää voimansiirtoa, akselit kestivät use-
ammatkin paripyörät. Neliveto-Fiat oli aiemi-n ollut melko tyyrishintainen, mutta 70-lu-vun lopulla, kun jokaisella merkillä oli jo lis-toillaan 4-vetomalleja, se olikin läntisistä neli-koista halvimpia. Fiatin 40-vuotinen yhtämit-tainen maahantuonti katkesi Työväline Oy:n toiminnan päättymiseen 90-luvun alun la-mavuosina. Nykyään merkin perinteitä jatkaa New Holland. ■

Tekniset tiedot: Fiat 780 DT	
Moottori	8045.04, 4-syl. 4-t nestejäähdytteinen suorasuihkutsdiesel, 90 hv/2 240 rpm. Syl. läpimitta 103 mm, iskunpituus 110 mm, kokonaisiskutilavuus 3 660 cm³, puristussuhde 17:1. Jakajatyypinen CAV-ruiskutuspumppu keskipakosäätäjällä, kylmäkäynnistystä varten Thermostart-imusarjahakku. Sähköjärjestelmä 12 V, vaihtovirtalaturi 400 W, startti 2,9 kW.
Voimansiirto	Kuiva keraaminen 12" parikytkin. Osittain synkronoitu vaihteisto 8+2R, nopeudet 3,5–26,2km/h. Vähennyspyörästössä planeettavälitys, tasauspyörästönlukko. Voa 540 rpm erillisellä käsikytkimellä, ajovoimanotto 3,8 r/m. Neliveto. Nestekäyttöiset määret levyjarrut, voimansiirtoon vaikuttava käsijarru.
Hydrauliikka	Hammaspyöräpumppu, tuotto 25,8 l/min, paine 190 kg/cm², nostoteho 2 350 kg. Painonsiirtojärjes-telmä vetovarsitunnustelulla, 2 ulkopuolisen hydrauliikan venttiiliä. Hydro-ohjaus.
Pyörät	Edessä 11,2 x 28, takana 16,9 x 34.
Täytösmääriä	Moottori 11 l, jäähdytysjärjestelmä 14 l, vaihteisto 10 l, taka-akselisto ja hydrauliikka 45 l, etuakselisto 4,7 l + 2 x 1,5 l, polttoainesäiliö 80 l.
Mittoja	Pituus 3 620 mm, akseliväli 2 270 mm, leveys 1 750 mm, korkeus 2 620 mm, maavara 460 mm, paino vakiovarusteilla 3 300 kg.
Lisävarusteita	Takaveto, 12+3R-vaihteisto, ryömintävaihteisto, voa 540/1 000 rpm, valulevyppyörät taakse, pyöräpainot, etupainot, hydrauliikan lisälohkot, apusylinteri, perävaunun jarruventtiili, 12,4 x 24- ja 18,4 x 30-pyörät, 13,6 x 38-takapyörät, maatalousvetolaite, hihnapyörä, radio.
Hinta	103 800 mk vuonna 1979, mikä vastaa n. 56 600 euroa ²⁰¹⁴ .
Valmistaja	Fiat Trattori S.p.A.
Valmistusaika ja -paikka	1975–84, Modena, Italia.

Fiat 780 DT
1975–84, Modena, Italia.

Lue seuraavasta Koneviestistä!

Ilmestyy 18.9.

**Kokeilussa
John Deere -paalain**

**Ryhmä-
esittelyssä:
Niittomurskaimet**

**Varaudu
talveen**

Tulevia näyttelyjä ja tapahtumia

Elokuu

- 28.–30.8. Metko, Jämsä
- 30.–31.8. Vanhan Ajan Päivät, Ruotsinpyhtää
- 30.–31.8. Tupaswillan Perinnepäivät, Laukaa

Syyskuu

- 6.–7.9. Korholan Perinnepäivät, Rantasalmi
- 13.–14.9. Rauta ja Petrooli, Riihimäki
- 26.–27.9. Traktorikynnön SM-kisat, Helsinki

Lokakuu

- 8.–11.10. KoneAgria, Jyväskylä
- 16.–18.10. Konemessut, Tampere

Marraskuu

- 1.–2.11. Kelekkamessut, Rovaniemi
- 12.–16.11. Eima International, Bologna, Italia
- 11.–14.11. EuroTier, Hannover, Saksa
- 25.–28.11. Bauma China, Shanghai, Kiina

Lisää tapahtumia Koneviestin nettisivuilla:
www.koneviesti.fi/tapahtumat

Emme vastaa mahdollisista muutoksista tai virheistä.
Tiedot ennen näyttelymatkaa kannattaa varmistaa
näyttelyorganisaatiolta.

Jos tapahtumasi puuttuu kalenterista, ota yhteyttä:
newsdesk@koneviesti.fi

Kokeilussa Pilkemaster EVO 30

Ja paljon muuta!